



Memo – Ter kennisname

Registratienummer:
19.064391

Aan: VV
Van: D&H
Onderwerp: Regionale Energie Strategieën en de rol van Rijnland
Datum: 27-8-2019

Waarom moet u dit weten?

Deze memo informeert de VV over de Regionale Energie Strategieën, welke rol Rijnland hierin speelt en hoe en wanneer de VV hierop invloed kan uitoefenen. Tevens wordt geschetst wanneer er vanuit de VV besluitvorming wordt gevraagd.

Kernboodschap

De energietransitie is een onderwerp dat vele partijen, waaronder Rijnland, aangaat. Om te komen tot een breed gedragen uitwerking van de energietransitie opgave zijn Regionale Energie Strategieën (RESSen) in het leven geroepen door het Rijk.

Een RES is een samenwerkingsverband tussen overheden, bedrijven en bewoners waarin op regionaal niveau invulling wordt gegeven aan de doelstellingen uit het klimaatakkoord. Deze brede insteek draagt naast draagvlak ook bij aan de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de plannen.

Elke RES is verantwoordelijk om uiterlijk in 2021 aan het Rijk een aanbod te doen hoeveel energiereductie, -hergebruik en -opwekking zij kunnen realiseren binnen de ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke kaders. Rijnland neemt deel in vier regio's; RES Holland Rijnland, RES Noord-Holland Zuid, RES Midden-Holland en RES regio Rotterdam-Den Haag (zie figuur 1).



Door deelname aan de RESsen kan Rijnland een bijdrage leveren aan het verduurzamen van de regio's. Dit past binnen het actief bijdragen aan de energietransitie zoals dat is opgenomen in het coalitieakkoord en draagt bij aan de in 2018 door de VV vastgestelde doelstelling van Rijnland in 2025 energieneutraal te zijn: door energie te besparen, door het benutten van Aquathermie (zowel TEO als TEA) als bron, en door het realiseren van zon en/of wind op onze eigen terreinen. Rijnland draagt er door ambtelijke en bestuurlijke deelname zorg voor, dat de voor haar gekozen insteek en belangen worden meegenomen in de uitwerking van de RES.

Aan de besluitvorming rondom RESsen zit een procesmatige kant en een inhoudelijke kant. Tot nu toe zijn binnen de regio's slecht randvoorwaarden en spelregels geschetst voor het proces om te komen tot een bod. Deze staan omschreven in de startdocumenten, die in oktober vastgesteld worden door D&H en ter kennisname voorliggen in de VV van 20 november. U vindt meer informatie hierover onder "Toelichting bij de 4 RESsen".

De VV zal worden betrokken bij het de uitwerking van het RES bod - hoeveel TJ Rijnland kan bijdragen- en de inzet van middelen hiervoor en neemt een formeel besluit hierover.

Op verschillende niveaus en tijdstippen wordt u als VV-lid middels het beeldvorming-oordeelsvorming-besluitvormings-model (BOB) betrokken.

Zo kunt als VV-lid (zie ook "invloed van de VV op het vervolgtraject"):

- Een beeld vormen: Met deze memo en tijdens de VV sessie van 20 november wordt u geïnformeerd over de RESsen. Bovendien worden bij alle RESsen de komende periode participatiebijeenkomsten gehouden. Hierbij bent u van harte welkom, zodat u zich als VV-lid kunt laten informeren en uw mening kunt uiten.
- Een oordeel vormen: Uw ideeën en inbreng worden gedurende het gehele proces zeer gewaardeerd. Om in het vervolgtraject, waarin het bod nader wordt uitgewerkt, de mogelijkheid te bieden actief mee te denken en een oordeel te kunnen vormen over de inzet van Rijnland, worden nog nader in te vullen sessie(s) ingepland met de commissie BOD en/of de VV.
- en meebeslissen: Om tot een integrale afweging te komen van de inzet van Rijnland op het thema RES in relatie tot andere energie-thema's staat het concept-RES bod als onderdeel van de besluitvorming rondom Energieneutraliteit op de agenda (voorjaar 2020; conform coalitieakkoord). Bovendien is de VV is bevoegd het definitieve RES-bod van Rijnland vast te stellen (2021).

Context

Vanuit de ontwikkelagenda van de VN met de Sustainable Development Goals (7: Affordable and clean energy en 13: Climate action) en het Klimaatakkoord van Parijs (opwarming van de aarde beperken tot max 2°C met een duidelijk zicht op 1,5°C) heeft Nederland de klimaatwet vastgesteld met als doel 49% minder CO₂ uitstoot in 2030 t.o.v. 1990 en 95% minder CO₂ uitstoot in 2050. Deze doelen krijgen vorm in het nationaal Klimaatakkoord. Onderdeel van het Klimaatakkoord is de regionale aanpak die vorm krijgt via 30 RESsen. Deze aanpak is tevens vastgelegd binnen het Inter Bestuurlijk Programma (IBP). De Unie van Waterschappen is als partij bij het IBP aangesloten en stimuleert waterschappen actief deel te nemen.

Iedere RES levert een product, waarin staat beschreven welke energiedoelstellingen de regio zal halen, met welke strategie en op welke termijn. Daarnaast is de RES een instrument om ruimtelijke inpassing met maatschappelijke betrokkenheid te organiseren.

De landelijke doelstellingen, waaraan de RESsen gezamenlijk invulling moeten geven zijn;

- 35 TWh duurzame energie op land
- de warmtetransitie
- voldoende opslag van energie
- een goed werkende energie-infrastructuur.

De uitkomsten van de RESsen worden uiteindelijk vertaald in de omgevingsvisies en omgevingsplannen van gemeenten.

In juni 2020 moeten de regio's hun eerste regionale bod voor duurzame energieopwekking richting het Rijk sturen (concept RES). Rond maart 2021 dienen de consequenties hiervan verankerd te zijn in het omgevingsbeleid en te worden begonnen met de implementatie. Indien het Rijk het eerste bod onvoldoende hoog vindt zal zij de regio extra opgaven toewijzen.

Toelichting bij de 4 RESsen

Hoewel er vanuit het Rijk een aantal richtlijnen zijn hoe de RESsen georganiseerd moeten worden en welke resultaten er opgeleverd moeten worden, kent elke RES wel zijn eigen organisatiestructuur en dynamiek, die aansluit bij de regio. Landelijk is afgesproken dat de uiteindelijke RES 1.0 (uitgewerkt bod in maart 2021) moet worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur van alle gemeenten, provincies en waterschappen. Daarnaast geldt dat in elke regio voorafgaande aan het opstellen van de concept RES een startnotitie bestuurlijk kan worden vastgesteld. Rijnland laat de startnotities in oktober vaststellen door D&H, waarna ze ter kennisname worden gedeeld met de VV.

Hieronder volgt een overzicht over hoe de verschillende regio's die voor Rijnland van belang zijn invulling geven aan de startnotities. N.b: de regio's hanteren verschillende namen voor deze

startnotities. Tevens is nader uitgewerkt hoe de samenwerking met andere inliggende waterschappen georganiseerd is.

RES Holland Rijnland

- Holland Rijnland is voor Rijnland een belangrijke RES, aangezien een groot deel van de energie-activiteiten hier plaatsvinden. Een voorbeeld hiervan is het project "Katwijk Hoornes aardgasvrij".
- In Holland Rijnland was al in 2017 een Energieakkoord opgesteld welke ook door Rijnland is ondertekend. Om van Energieakkoord tot een RES te komen is een **Plan van Aanpak** (= startdocument RES) opgesteld, dat op 25 september 2019 zal worden vastgesteld in het besluitvormend orgaan PHO+ van Holland Rijnland en daarna ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenten, provincie en Rijnland.
- Rijnland is het enige waterschap binnen Holland Rijnland en is zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau nauw betrokken. De portefeuillehouder Energie Thea Fierens vertegenwoordigt Rijnland in zowel de stuurgroep als PHO+.

RES Noord-Holland Zuid

- Noord-Holland Zuid is ook een belangrijke RES regio voor Rijnland, omdat het een groot deel van het beheergebied omvat en hier door Rijnland mogelijk grote bijdragen aan de energietransitie kunnen worden gerealiseerd, bijvoorbeeld op de zuivering Haarlem Waarderpolder.
- Binnen Noord-Holland Zuid waren al een aantal deelregio's actief op het gebied van de Energietransitie. Voor Rijnland zijn de deelregio's Haarlemmermeer en IJmond-Kennemerland van belang. Als startdocument heeft Noord-Holland Zuid een **Startnotitie** (startdocument RES) opgesteld. Een aantal punten uit de Startnotitie zijn verder uitgewerkt en verduidelijkt in de Sturingsfilosofie. Beide documenten zijn door de Stuurgroep RES Noord-Holland Zuid vastgesteld en worden ter vaststelling aangeboden aan de gemeenten, provincies en waterschappen.
- Rijnland vertegenwoordigt HHNK en AGV op ambtelijk en bestuurlijk niveau. AGV levert namens de drie waterschappen een directeur voor de opdrachtgeversgroep. Er vindt regelmatig afstemming plaats op ambtelijk niveau en belangrijke punten voor AGV en HHNK worden voorafgaand aan de stuurgroep meegegeven aan Thea Fierens.

RES Midden-Holland

- Midden-Holland heeft een **Uitgangspuntennotitie** (alternatief voor startdocument RES) opgesteld. Dit document is ter voorbereiding op het Plan van Aanpak RES Midden-Holland dat in eind 2019/begin 2020 wordt opgeleverd. De Uitgangspuntennotitie zal ter kennisname worden geagendeerd bij het Algemene Bestuur van de waterschappen.
- Aangezien in deze regio weinig gemeenten in Rijnlands beheer gebied vallen vertegenwoordigt HHSK Rijnland op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Er vindt regelmatig afstemming plaats op ambtelijk niveau en belangrijke punten voor de stuurgroep worden vooraf meegegeven aan de bestuurder van HHSK.

RES regio Rotterdam-Den Haag

- Regio Rotterdam-Den Haag heeft een **Energieperspectief 2050** (voorloper op startdocument RES) opgesteld. Het Energieperspectief 2050 zal op 10 oktober 2019 door de bestuurders van provincie, gemeenten en waterschappen worden ondertekend. Vooruitlopend is door de voorzitter van de Stuurgroep het Energieperspectief ter instemming aangeboden aan de colleges en dagelijks besturen, zo ook aan ons D&H. Het Energieperspectief wordt ter kennisname geagendeerd bij het Algemeen Bestuur van de gemeenten, provincie en waterschappen.
- Aangezien de relevantie van deze RES-regio voor Rijnland beperkt is, vertegenwoordigt Delfland Rijnland in deze regio. Naast Rijnland vertegenwoordigt zij ook Hollandse Delta en HHSK. Er vindt regelmatig afstemming plaats op ambtelijk niveau. Ook gaven de gezamenlijke waterschaps-bestuurders de opdracht te starten met de uitwerking van een gezamenlijk waterschaps-bod.

Rol van Rijnland

Rijnland participeert zowel ambtelijk als bestuurlijk in de RESsen. Dit dient een aantal doelen;

- *Deelname draagt bij aan het behalen van de eigen doelstelling energieneutraliteit in 2025*
De RESsen bieden een platform voor samenwerking met de omgeving in de energietransitie. Enerzijds door gezamenlijk de kansen voor Aquathermie (warmte uit oppervlaktewater en afvalwater) in kaart te brengen en verder te verkennen, conform het coalitieakkoord. Anderzijds om de mogelijkheden tot energieopwekking op onze eigen terreinen (biogas, zon, wind) te versnellen.
- *Regionale samenwerking leidt tot betere afstemming vooraf met alle betrokken partijen, zoals gemeenten en netbeheerders*
Het zicht op een zonneweide of een windpark stopt niet bij de gemeentegrens, net zomin als de (ondergrondse) energie-infrastructuur. Door samenwerking kan efficiënt worden gewerkt aan de energietransitie en wordt voorkomen dat op te kleine schaal naar oplossing wordt gezocht, waarmee een suboptimale situatie wordt bereikt.
- *Binnen de RESsen worden ruimtelijke besluiten voorbereid en afgestemd*
Deze besluiten gaan o.a. over de ruimtelijke inpassing van duurzame energie (bronnen en infrastructuur) zowel boven als onder de grond en het al dan niet aanleggen van warmtenetten. Het is belangrijk dat Rijnland hier vroegtijdig en actief in meedenkt om de plannen zo goed mogelijk af te kunnen stemmen met andere beleidsterreinen binnen Rijnland. Dit past ook in de maatschappelijke rol van Rijnland als proactieve samenwerker.

Invloed van de VV in het vervolgtraject (samenvatting)

Zoals hierboven beschreven worden de RESsen in verschillende stappen vorm gegeven en vastgesteld. Op een aantal momenten zal ook de VV van Rijnland om haar mening worden gevraagd en in de besluitvorming meegenomen worden:

- Kennisnemen van verschillende startdocumenten (Plan van aanpak, Startnotitie, Uitgangspunten notitie, Energieperspectief 2050) in de VV van 20 november 2019
- Participatiebijeenkomsten: op uitnodiging
- Nog nader in te vullen sessie(s) met de commissie BOD en/of de VV in voorbereiding concept bod en bod.
- Vaststellen Rijnlandse inzet en bod in RESsen als onderdeel van de besluitvorming rondom Energieneutraliteit in voorjaar 2020 (conform coalitieakkoord)
- Kennisname van de concept RES 2^e kwartaal 2020
- Vaststellen van de RES 1.0 in 1^e kwartaal 2021

Voor meer informatie zie:

- Website Nationaal programma RES www.regionale-energiestrategie.nl
- Website RES Holland-Rijnland www.wijzijnon.nl
- Website RES NHZ www.energieregionhz.nl
- Brief energieperspectief 2050 RES Regio Rotterdam-Den Haag (zie bijlage)
- Webinfo RES Midden Holland:
<https://www.regiomiddenholland.nl/Strategische+agenda/duurzaamheid/regionale+energiestrategie/default.aspx>

Bijlagen

- Uitnodigingen participatie-bijeenkomsten